

VS-ambassade: van druk en chic naar rustig en veilig

De Amerikaanse ambassade aan het Voorhout in Den Haag zou nu écht gaan verhuizen. Goed nieuws voor de binnenstad, niet voor de toekomstige omwonenden, die van groen houden. Maar procedures duren lang. Het grauwe gevaarte van Marcel Breuer staat nog lang niet te koop.

door
Christl Visser

DEN HAAG | Clifford Sobel, ambassadeur van de Verenigde Staten (VS) in Nederland, zal wel eens denken: hadden we dat mooie park achter het Catshuis maar gehouden. Hadden we daar onze ambassade maar gebouwd in plaats van aan het Voorhout. Goed te beveiligen, geen naaste burens, niet in maar wel vlak bij het centrum en dus niet dat eeuwige gezeur over Amerikaanse overlast. Want sinds de toenmalige Haagse wethouder Nyqvist in 1985 naar Washington toog om een andere locatie voor de ambassade te bepleiten, is het niet opgehouden.

Deze week werd bekend dat het aandringen beloofd wordt: de ambassade wil nu echt gaan verhuizen. De binnenstad haalde op-

gelucht adem. Eindelijk! De zwaarbewaakte vesting wekt steeds meer ergernis.

Maar toen de Amerikanen in 1948 park Zorgvliet – min het Catshuis – voor 1,25 miljoen gulden van onroerendgoedhandelaar A. Goekoop kochten om er hun ambassade te bouwen, was het ook niet goed.

De gemeente pruttelde omdat het park voor de burgerij niet toegankelijk meer zou zijn. De Amerikanen toonden begrip en lieten hun oog op het Voorhout vallen. Daar gaapte sinds het bombardement van het Bezuidenhout een groot gat. Hartje stad was toch wel makkelijk, vonden de VS. In juni 1951 ging de gemeenteraad akkoord met de verkoop van de grond op de hoek van het Lange en het Korte Voorhout aan de Verenigde Staten en in 1955 kocht het Rijk park Zorgvliet terug. Het was voor de Amerikanen een goede deal. Voor Zorgvliet kregen ze ruim een half miljoen meer dan ze ervoor betaalden, terwijl het braakliggende terrein aan het Voorhout maar 480.000 gulden kostte.

Bauhaus

Toch duurde het nog een paar jaar voor de Amerikanen daadwerkelijk gingen bouwen. Pas in 1957 verraste de tot Amerikaan genaturaliseerde Bauhaus-architect Marcel Breuer met zijn ontwerp. Hij had net de Rotterdamse Bijenkorf gebouwd, dus Den Haag

hield zijn hart vast. Algauw werd er over een 'betonnen broodrooster' gesproken.

De Welstandscommissie had echter waardering, wat tot een bittere strijd met liefhebbers van het oude leidde. In een open brief aan B en W protesteerden Hagenaars van naam tegen de 'Schending der schoonheid van het Voorhout'.

Het hielp natuurlijk geen zier. Breuer voelde niets voor aanpassingen. Hoffelijk maar beslist verwees hij naar Rembrandt. Diens tijdgenoten hadden de meester toch ook geen wijzigingen opgedrongen!

Met lede ogen zag Den Haag de bouw van het donkergrijze gevaarte aan. Maar er was ook lof. Architecten spraken over 'een eerlijk en open gebouw met karakter'. Omwonenden oordeelden anders, maar na verloop van tijd raakte men er aan gewend. En bovendien: vergeleken met het ministerie van Financiën en het verzekeringkantoor op de hoek was der schepping van Breuer zo lelijk nog niet.

De buurt leerde met de ambassade en zijn gebruikers leven. Tot er in 1983 241 Amerikaanse mariniers omkwamen bij een aanslag in Beiroet en er op het Voorhout ineens een rij grote, roestige containers geplaatst werd. Die moesten voorkomen dat vrachtwagens met springstof zo bij de ambassa-

de naar binnen konden denderen.

In de VS nam een commissie de veiligheid van buitenlandse vertegenwoordigingen onder de loep. Er deugde niet veel van, bleek uit het eindverslag – het zogeheten Inman Report. Ambassades, zo concludeerde de commissie, moeten omringd worden door een *bomb blast bufferzone* en dat betekent dat ze op ruime afstand van de openbare weg moeten liggen. 'Een drukke, chique straat was vroeger een aanbevelenswaardige plek, maar nu niet meer', aldus het rapport. In Den Haag was men ook al tot die conclusie gekomen.

Maar waar zou Amerika dan heen moeten?

Weide

Onze bondgenoot neemt niet met het eerste het beste bedrijventerrein genoegen. Omgekeerd zitten goede buurten niet op de Amerikanen te wachten. Ook aan de Wassenaarseweg tegenover de ANWB – de locatie waar nu weer sprake van is – kijken mensen liever uit op een weide dan op een *bomb blast bufferzone*.

Maar dát er verhuisd gaat worden, staat vast. Nu zelfs minister Bot van Buitenlandse Zaken in antwoord op Kamervragen heeft toegegeven dat zijn departement een bemiddelende rol speelt, kan het Voorhout heel, heel, heel voorzichtig naar betere tijden uitkijken. Wanneer die aanbreekt? Na het eerste ontwerp van Breuer duurde het ruim twee jaar voor het gebouw klaar was.

Maar toen was het leven eenvoudiger en de bouwprocedures waren dat ook. Een jaar of vijf nog. Zeker.